

2020 – ANUL IORGA, ANUL SĂMĂNĂTORIȘTILOR (LI):
 tradiția glorioasă a "Semănătorului" - CĂTRE CETITORI!
 - nu mai avem nici-un ziar? - paginile acelea nu-ți miroasă a hoit?

Anul Iorga
Anul sămănătoristilor

tradiția glorioasă a
Semănătorului

1871
Nicolae
Iorga
1940

Tonul criticilor noastre
va fi urban,
fără să fie binevoitor
pe nedrept ori lingușitor!
Vom fi nepărtinitori și
în aprecierile favorabile
și în judecățile severe ...

vom căuta să fim documentați, dând
cuvântul numai faptelor și ideilor, niciodată
impresiunilor și pornirilor subiective!

nu mai avem nici-un ziar ...!
ni lipsesc ziarele.

Ele nu lipsesc, bine înțeles,
partidelor politice!
Paginile acelea nu-ți miroasă a hoit?

șagunism - tribunism - sămănătorism

prin cultură un organism social

Pieu
PAȘUL

„CĂTRE CETITORI” era titlul editorialului apărut în nr 1, din 1 ianuarie 1910, al revistei „Sămănătorul” (anul IX). Continuăm reproducerea: «Vom publica, în prima linie, proză originală, poezii și traduceri literare; din pana colaboratorilor noștri interni și din pana prietenilor literari ai revistei. Vom ține deschise paginile revistei pe seama tinerelor talente ce se vor ivi, urmând și’n acest punct **tradiția glorioasă a „Semănătorului”**, în care au debutat cele mai multe și cele mai valoroase elemente ale noiei mișcări literare românești. Vom răspunde, în fiecare număr, începătorilor, cu sfaturi și observațiuni sincere, păstrând hazliului coș al revistei drepturile sale neștirbite. Vom publica, de asemenea, articole de critică literară și de știință, pentru orientarea sistematică a cetitorilor asupra mișcării noastre. Primul loc al revistei va fi închinat problemelor culturale și literare, de actualitate, ori poeziilor și prozei celor mai distinși literați ai noștri, dintre cari unii, ca d. G. Coșbuc, ne-au făgăduit, cu generozitate, sprijinul lor neprețuit. Dări de seamă, speciale, vor discuta cu imparțialitate cele mai noi și cele mai însemnate opere românești și chiar opere străine, când ele ar prezenta un interes deosebit pentru mișcarea culturală generală. Partea informatoare, care nu va lipsi din nici un număr al revistei, am organizat-o din nou, dându-i o dezvoltare cât se poate de întinsă. Specialiști în literatură, istorie, filozofie, științe sociale, ne-au asigurat concursul și competența lor pe seama bibliografiei critice; astfel d.P. Mihăileanu, profesor și doctor al Universității din Berlin, în filologie clasică, d. Pericle Papahagi, doctor în filologia romanică, d. Al. Lăpedatu, apreciatul istoric, d. I.Răducanu unul din economiștii cei mai pregătiți din generația nouă și alții, cărora le vom pune la îndemână operele ce ni se vor trimite pentru

recenziuni. **Polemicile personale vor fi cu totul excluse din paginile revistei noastre. Nu vom provoca și nu vom răspunde la provocări. Tonul criticilor noastre va fi urban, fără să fie binevoitor pe nedrept ori lingușitor. Vom fi nepărtinitori și în aprecierile favorabile și în judecățile severe, când ele vor trebui făcute. În totdeauna vom căuta să fim documentați, dând cuvântul numai faptelor și ideilor, niciodată impresiuni lor și pornirilor subiective. I. Scurtu.».**

Anul 2020 se apropie de final, făcând loc **Noului An!** Din bogăția lucrărilor, lăsate moștenire de marele istoric Nicolae Iorga, considerăm edificator pentru „**Anul Iorga**” articolul „**Un ziar!**” apărut în revista „**Sămănătorul**” (nr. 3 din 16 ianuarie 1905). Era scris de marele „**filozof al istoriei**”, cu mai mult de un deceniu înainte de a apărea „**Istoria Presei Românești, de la primele începuturi până la 1916**”, pe coperta căreia, istoricul preciza: „**N. Iorga ziarist**”!. Reproducem articolul: «Am ajuns acolo, noi Români toți, din România, din Ardeal, din Bănat, din Bucovina, din Turcia – despre Basarabia nu mai e de vorbit în această privință -, încît **nu mai avem nici-un ziar. Să nu se supere nimeni**, fiind că nu-mi pot permite o mustrare la adresa puternicelor persoane neiertătoare care hotărăsc opinia publică prin ziare, ci fac o simplă constatare: **ni lipsesc ziarele. Ele nu lipsesc, bine înțeles, partidelor politice.** Ele au și astăzi ca și altă dată foi care apar zilnic, în format mare și în format mic, pentru ca să aprecieze toate lucrurile din punctul de vedere al interesului lor. Se poate zice chiar că nici-odată ziarele n’au fost mai strâns legate de partidele pe care le represintă. Înainte, erau anumite părți din viața românească ce rămâneau, dacă nu mai sus, măcar în afară de viața politică a frământărilor pentru putere. Era viața culturală, literară, științifică, artistică. **Toată țara, tot neamul, aveau aceiași scriitori, oameni de știință, artiști de frunte, înaintea cărora se închinau cu toții. Astăzi, din fericire pentru partide și din nenorocire pentru acele personalități distinse și pentru publicul către care ele înțeleg să vorbescă prin scrisul, cugetarea și meșteșugul lor, nu mai este așa.** Fiecare partid își are nu numai oratorii, agenții electorali, miluții, senatorii, deputații, miniștrii, ci și filologii, filosofii, astronomii, istoricii, tipografi (**tipografii** erau clasați de mult din acest punct de vedere), lexicografii, desemnatorii, peisagiștii, nuveliștii, poeții lirici, romacierii, și așa mai departe: fiecare din acești cercetători și artiști e insultat în unele ziare, și lăudat în altele peste măsura meritelor sale. „**Avem și noi istoricii noștri**”, s’a răspuns cuiva care, voind să tipărească o dare de seamă, nu nimerise culoarea ziarului. Aceste ziare tipăresc articole de fond, care răspund articolelor de fond din celelalte ziare și provoacă un nou răspuns din partea acestora, și așa până la nesfârșit. Ele dau informații politice despre uneltirile și faptele neînsemnate ale oamenilor însemnați și neînsemnați cari fac politică: de cele mai multe ori e un vulgar răsunset de mahala, în care însă atîția se uită cu evlavie financiarului care urmărește cursurile sigure ale bursii.

Totuși se cuvine a se ținea în samă că de un timp considerația de care se bucurau ziarele în cercurile de partid chiar, a scăzut foarte mult. Adesea ele sînt lăsate să scrie ce vreau, fără indicații, fără control și fără răspundere. Oameni politici au desabrobat în plină Cameră, cu un zâmbet disprețuitor, scrierile ziarului lor. **Să ai un ziar e un vechiu obicei, de care nu te poți scuti, cu toate că e așa de costisitor.** Cheltuiala cu el se pune mai mult între cele netrebnice. Dacă un om de afaceri vrea să-și arendeze ziarul unui partid, e mai bine decît să clădești unul din nou sau să-l ieai de veci. E ca o sală ce se închiriază pentru o singură întrunire publică. Și prefacerile politice sînt,

vădit, din ce în ce mai mult aduse de alte motive decât talentul și energia cu care ziarul duce o campanie dreaptă. Partidele nu caută să câștige publicul neștampilat; ele se mulțămesc cu cifrele sigure pe care le dau registrele clubului. Războiul politic se poartă numai cu armate permanente, și nu cu voluntari. Mai sînt iarăși ziare pentru omul modern, fără prejudecăți, fără muștrări de cuget, fără avînt, fără milă, care simte însă nevoie să rîdă un urît rîs, muced ca al morților, asupra tuturor marilor, sfintelor lucruri naîve la care două mii de ani s'a închinat lumea. Ele vor dovedi lesne că toți oamenii de frunte sînt caraghioși sau canalii, că toate faptele sînt greșeli, că toate scrisele sînt prostii, că toate ideile sînt iluzii și toate iluziile mofturi, că **viața omului are un singur scop: să mestece și să rînjească**. Acestea ar fi ziarele „sincere”, neatîrnate, iubitoare pentru publicul de orice partid sau din nici un partid. **Paginile acelea nu-ți miroasă a hoit, cetitorule?** Dar, slavă Domnului, precum mai sînt oameni cari nu pot fi numiți nicăiri „*ai noștri*” pentru tărăboiul opoziției și pentru ospățul bugetului, se găsesc și de aceia cari nu sunt moderni, de loc moderni și n'au nevoie să știe că în sufletul rău alcătuit al individului X lumea toată, cu podoabele și culmile ei, se reflectează zilnic ca o schimă hîdă. **Ei ieau ziarele de informație și anecdote**. Cele mai multe ziare de peste munți s'au redus de cîtva timp la acest tip, chiar dacă adaugi din cînd în cînd în cîte un articol de afirmație națională, un îndemn la activitate politică. „**Deșteptarea**” din Cernăuți – de palidă memorie – pe care a înlocuit-o foaia incalificabil de violentă în urmărirea de scopuri personale a partidului popular – era și ea cam tot așa. Din ziarele nemțești, din cele ungurești se culeg o foaie, două, trei, ba patru, dacă vrei, de știri ciudate, despre furturile, omorurile, răpirile, sinuciderile, nebuniile din lumea toată. La noi așa era odată „**Universul**”. El s'a prefăcut însă pe încetul într'o gazetă de informație curată și serioasă, aruncînd cu totul în umbră „reportagiul” de incidente tragice. Telegrammele sînt autentice, bogate și sigure. Corespondența din străinătate începe a se face vrednică de citit, de și ar trebui completată și dată la interval statornicit d'innainte. Lucrurile mici din țară se îngămădesc în rînduri cu slovele cele mai mici». Informăm toți cititorii „**Tribunei**” că ediția de marți, 22 decembrie 2020, va include și **Suplimentul cultural – social – politic de colecție**, supliment de 8 opt pagini editat special pentru seria de articole „**2020 – anul Iorga, anul sămănătoriștilor**”!

(va urma)

Marius HALMAGHI

Sursa online:

<https://www.tribuna.ro/stiri/cultura/2020-anul-iorga-anul-samanatoristilor-li-traditia-glorioasa-a-semanatorului-catre-cetitori-nu-mai-avem-nici-un-ziar-paginile-acelea-nu-ti-miroasa-a-hoit-155738.html>

În: **Tribuna**, 21 decembrie 2020